

Inhoud

Van de redactie

Nep-SSD

Ik zocht dus een goedkope externe schijf voor mijn back-ups, het liefst zo'n snelle ssd. Nu wist ik al wel dat je moet uitkijken voor neppers op AliExpress. Daar kom je zo terecht als je zoekt met Google. Vage Chinese merken met krankzinnig goedkope deals, zoals 128 TB (128.000 GB!) voor €50. Dat kán helemaal niet. Maar toen stuitte ik op 'onze eigen' bol.com ook op een ssd die verdacht veel weg heeft van de exemplaren op AliExpress. Even later flitsten op amazon.nl nog veel meer verdachte merkloze ssd's voorbij. Moesten we daar consumenten niet voor waarschuwen? Collega en techexpert Eric Verlooy is het met mij eens. Eerst maar een paar van die dingen kopen om ze te testen. En ja hoor, onze vermoedens klopten. Veel trager dan echte ssd's, en veel minder opslag. In één geval zelfs 300 keer minder: 32 GB in plaats van 10.000 GB. Het ergste is misschien wel dat je dat helemaal niet ziet in de Windows Verkenner. Iemand die zo'n nep-ssd op Marktplaats aanbood, stuurde een screenshot: kijk maar, het staat er echt, 128 TB. We hebben beide webshops uiteraard gevraagd deze rommel uit de winkel te halen. Het echte probleem is dat amazon.nl en bol.com marktplaatsen zijn geworden waar iedereen zijn handeltje kan aanbieden. De controle daarop moet duidelijk beter. Lees meer op pagina 8.

Vincent van Amerongen

Hoofdredacteur

vvanamerongen@consumentenbond.nl

10 De wereld achter phishing

KPN over op glas
► pag. 18

Pdf's bewerken
► pag. 24

Rubrieken

4 Enter

Digitale nieuwtjes en producten

8 Back-up

Updates over onze acties

20 Helpdesk

Digitale problemen opgelost

44 Tips & trucs

De beste tips en gratis software

50 Woordenlijst

Technische termen uitgelegd

51 Service

Extra's voor abonnees

► Lees de Digitaalids ook online via consumentenbond.nl/onlinelezen

14 Mailproblemen

26 Windows op slot

40 Internetproviders

Artikelen

10 Hoe werkt phishing?

Een kijkje achter de schermen bij de oplichters achter de valse sms'jes en nebetaallinkjes.

14 Mailproblemen

E-mail versturen mislukt? Blijft je bericht hangen? Oplossingen voor veel voorkomende mailproblemen.

18 KPN over op glasvezel

KPN vervangt overal de koperlijn door glasvezel. Wat betekent dat? 11 vragen en antwoorden.

24 Pdf's bewerken

Ook zonder duur programma kun je veel doen met pdf's. De beste tips op een rij.

26 Beveilig Windows beter

Er zijn nieuwe mogelijkheden om Windows en je Microsoft-account te beveiligen. We lopen ze langs.

38 Back-uppen op de Mac

MacOS heeft een krachtig en eenvoudig back-upprogramma: Time Machine. Zo werkt het.

40 Een nieuwe provider

Zit je al jaren bij dezelfde internet-provider? Hoog tijd om te kijken of het niet beter kan, of goedkoper.

29 Dossier

Gratis software

Er is veel gratis software te vinden, maar lang niet alles is even goed, en soms zelfs schadelijk. Voor dit dossier maakten we een selectie van software die gratis is én echt wat toevoegt.

- 30** De valkuilen van gratis
- 32** De 50 beste gratis programma's

Eerlijk is eerlijk

De Consumentenbond is er voor iedereen. Wij beschermen je tegen bedrijven die misleiden of misbruik maken van hun macht. Zo maken we de wereld een beetje eerlijker.

Wij maken geen winst, al onze inkomsten zetten we in voor ons werk voor consumenten. Zodat je de beste keuze kunt maken en krijgt waar je recht op hebt.

Enter

Nieuwe producten en ontwikkelingen

Microsoft en Google

Zoekmachine-revolutie

Het succes van ChatGPT – de online dienst die al je vragen kan beantwoorden – is Microsoft en Google niet ontgaan. Beide bedrijven gaan kunstmatige intelligentie (AI) gebruiken in hun zoekmachines. Microsoft was de eerste die ermee kwam. In een presentatie was te zien hoe de software in zoekmachine Bing ingewikkelde vragen beantwoordde. Zoals: past dat Ikea-bankstel in de kofferbak van mijn Honda? En: maak een plan voor een vijfdaagse citytrip naar Mexico City. Google kwam met een presentatie van

Bard, de chatbot die een plekje krijgt in de Google-zoekmachine. Die presentatie verliep anders dan gedacht: Bard gaf een fout antwoord, waarna het beursaandeel van Google met 8% kelderde.

De fout van Bard toont aan dat de AI-zoektechniek nog in de kinderschoenen staat. De software baseert zijn antwoorden op grote hoeveelheden ongecontroleerde informatie op internet. Daar kunnen verkeerde antwoorden uit voortkomen. De nieuwe techniek wordt toch breed gezien als een internetrevolutie.

'Dark patterns'

37% webshops misleidt klanten

Bijna 40% van de Europese webwinkels gebruikt 'dark patterns', trucs die klanten manipuleren of onder druk zetten om aankopen te doen. Dat stellen de Europese Commissie en consumentenautoriteiten van 23 EU-landen (waaronder Nederland) na een onderzoek onder 399 webshops. Het ging om deze soorten manipulatie: aftelklokken die je onder druk zetten om

snel te beslissen, het te nadrukkelijk presenteren van een bepaalde, duurdere keuze en het wegstoppen van belangrijke informatie zoals verzendkosten. De onderzoekers willen dat de toezichhouders actie ondernemen. De Nederlandse toezichhouder, ACM, heeft het aanpakken van dit soort praktijken nu als speerpunt van een vervolgonderzoek aangekondigd.

Maatregelen

Minder Marktplaatsfraude

Dankzij intensieve samenwerking tussen de politie en Marktplaats is het aantal gevallen van betaalverzoekfraude in twee jaar tijd met 76,5% afgenomen. Dat meldt de politie. Het gaat dan vaak om nekkopers die je vragen een cent over te maken, zogenaamd om te controleren of je te vertrouwen bent. Veel criminelen proberen de communicatie met hun

slachtoffers naar WhatsApp te verplaatsen. Om dat te bemoeilijken, heeft Marktplaats technische maatregelen genomen. Zo moeten gebruikers er nu bewust voor kiezen om hun telefoonnummer zichtbaar te maken en eerst een voorlichtingstekst over deze vorm van fraude doorlopen. Lees hier meer over op pagina 8.

Windows 11

Verplichte grote update

Wie Windows 11 gebruikt, hoeft zich geen zorgen meer te maken dat hij een grote update vergeet. Microsoft zorgt ervoor dat computers de komende tijd automatisch worden bijgewerkt naar de nieuwste versie, 22H2. Deze versie is in de herfst

van vorig jaar en moest je tot nu toe zelf installeren. Dit geldt voor Windows 11 Home en Pro. De belangrijke, maandelijkse en tussentijdse veiligheidsupdates worden in Windows 10 en 11 standaard automatisch geïnstalleerd.

KORT

Malware via Google-advertenties

Ben je op zoek naar gratis software? Pas op met de zoekmachine van Google. In de afgelopen maanden doken daar meerdere keren advertenties op die leidden naar download-sites voor besmette software. Lees het dossier op pagina 29.

Windows 8.1 wordt snel onveilig

Windows 8.1 krijgt sinds 10 januari geen beveiligingsupdates meer. Ermeê doorwerken kan, maar dan loop je een toenemend risico dat je pc wordt besmet met malware.

Microsoft is op zijn site gestopt met het verkopen van Windows 10-licenties. Ze zijn nog wel te koop in andere webwinkels.

Meta schraapt klantgegevens

Meta, bekend van Facebook, heeft zich schuldig gemaakt aan 'scraping'. Dat is het kopiëren van openbare klantgegevens bij websites. Het bedrijf dat dit schrapen namens Meta deed, deed dat eerder op de sites van Meta. Dat leidde toen tot een rechtszaak en een boete voor Meta.

KORT

Meer glas dan koper

De aanleg van glasvezel gaat hard. Het aantal glasvezel-abonnementen is nu groter dan het aantal abonnementen via de koperlijn (DSL). In het derde kwartaal van 2022 hadden 2,39 miljoen klanten glas tegen 2,25 miljoen DSL. Zie ook het artikel op pagina 18.

Google wordt transparanter

Google wordt transparanter in zijn diensten Hotels en Flights. Dat heeft de EU bedongen. Voortaan zijn de prijzen inclusief de extra kosten. Ook zal Google meer informatie geven over de verkopers. En alle Android-apps die je in Nederland kunt downloaden, komen ook beschikbaar in de andere EU-landen, en omgekeerd.

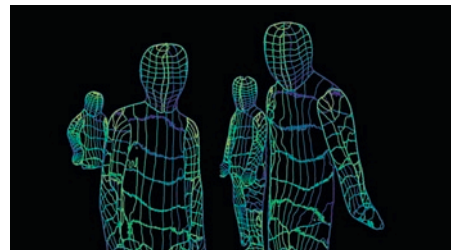
4,5 jaar celstraf voor phishing

Een man uit Assen heeft 4,5 jaar celstraf gekregen voor phishing. Hij belde mensen op en deed zich voor als bankmedewerker. Hij vroeg zijn slachtoffers een nepvirusscanner te installeren. Met die software onderschepte hij betaalgegevens, waarmee hij €650.000 buitmaakte.

3D-radar

Wifizers kunnen je zien

Simple wifizers kunnen werken als 'radar' en mensen in 3D registeren. Dit ontdekten onderzoekers van de Carnegie Mellon universiteit in de VS. Ze experimenteerden met het weerkaatste radiosignaal uit een wifizer en daarin bleek hun software vormen te kunnen herkennen. Die vormen konden ze omrekenen naar een 3D-model. De contouren en de beweging van het lichaam zijn voor elke persoon uniek, dus de techniek maakt ieder-

'Radarbeeld' van een wifizer

een identificeerbaar. De toepassing is voor het oog onzichtbaar en werkt ook in het donker.

De toepassing van deze techniek zal vermoedelijk niet lang op zich laten wachten. Is dit een privacyramp in wording? Zorgelijk is dat Meta, het moederbedrijf van Facebook, het onderzoek financiert.

Privacy

'Goede doelen willen te veel weten'

Voor een eenmalige donatie online heeft een goed doel niet je naam, adres of telefoonnummer nodig. Toch zijn er veel organisaties die willen dat je die gegevens invult voordat je geld mag schenken. De Stichting Donateursbelangen deed in januari onderzoek naar 285 goede doelen die online geld inzamelen.

Bij 71 daarvan moet je verplicht niet noodzakelijke persoonsgegevens invullen, bij 12 zelfs een telefoonnummer – met het risico dat een callcenter om meer geld gaat vragen. Positief: in 2002 eisten nog 70 doelen een telefoonnummer. Bij driekwart van de doelen kun je niet anoniem doneren.

Fraudehelpdesk

Jaar van de neptelefoontjes

Telefonische oplichting is snel een groeiend probleem. De Fraudehelpdesk ontving hier in 2022 18% meer meldingen over dan in het jaar daarvoor. Veel meldingen gingen over Engelstalige telefoontjes, waarin een oplichter (op een bandje) beweert dat je je schuldig hebt gemaakt aan een misdrijf. Door meteen een boete te betalen kun je vervolging voorkomen. Veel andere meldingen gingen over telefoontjes zoge-

naamd van de bank. Nieuw daaraan was dat deze fraude vaak begon met een phishingmail. Als je daar intrapte, werd je gebeld door een 'bankmedewerker' die aanbod je te helpen bij het 'in veiligheid' brengen van je geld. In totaal ontving de Fraudehelpdesk ongeveer 500.000 meldingen over (pogingen tot) fraude. In 7661 gevallen hadden de melders schade geleden, in totaal ruim €43 miljoen.

Streaming

Netflix delen gaat geld kosten

Heb je een Netflix-abonnement en deel je dat met een familielid of kennis buiten je eigen huishouden? Dat doen volgens Netflix naar schatting 100 miljoen abonnees. Binnenkort kan dit waarschijnlijk niet meer gratis. Netflix wil het delen actief tegengaan, maar hoe precies is nog niet duidelijk.

De streamingdienst heeft al wel een alternatief voor het delen bedacht: goedkopere abonnementen. Sinds kort kun je in onder meer Portugal en Spanje voor respectievelijk €4 en €6 een extra gebruiker toevoegen aan je abonnement. Deze optie bestaat daar alleen voor Standaard- en Premium-abonnementen.

Er komt ook een nieuw, goedkoper abonnement waarbij je reclame te zien krijgt. In Spanje kost die €5,50. Of en wanneer de nieuwe abonnementen naar Nederland komen, is nog onbekend.

E-mails

Digitale tips? Meld je aan!

We hebben onze nieuwsbrieven in een nieuw jasje gestoken. De Digitaalgids Nieuwsbrief is vervangen door een nieuwe e-mailniewsbrief, waarbij je zelf kunt aangeven welke onderwerpen je interessant vindt. Wil je regelmatig tips en nieuws over digitale trends in je mailbox? Meld je aan! Dan houden we je op de hoogte van digitale onderwerpen én ander nieuws van de Consumentenbond. Ga naar digitaalgids.nl/e-mails

Intelligente browser

Opera vat webpagina's samen

Microsoft en Google zijn in een AI-oorlog verwickeld. Ook de makers van de browser Opera hebben zich in de strijd gestort. Binnenkort wordt een functie toegevoegd die informatie op webpagina's kan samenvatten. Met een klik op

de knop 'Verkort' wordt de tekst samengevat in hoofdpunten. Daarvoor wordt ChatGPT gebruikt. Handig als je geen tijd of zin hebt om een lang nieuwsbericht te lezen. Opera is een prima browser, maar heeft weinig gebruikers.

Wachtwoordmanager

KeePass lost kwetsbaarheid op

De makers van wachtwoordmanager KeePass hebben een kwetsbaarheid in hun software opgelost. Via dat lek kon een hacker alle in KeePass opgeslagen wachtwoorden lezen zonder het hoofdwachtwoord te weten. Dat lijkt ernstig, maar het

kon alleen als de hacker fysiek toegang had tot de computer. Omdat dit risico heel klein is, weigerden de softwaremakers aanvankelijk het lek te dichten. Na kritiek van deskundigen deden ze dat alsnog. Wij adviseren 1Password en Bitwarden.

€43 miljoen

was de totale schade door online oplichting, gemeld bij de Fraudehulpdesk

BRON: FRAUDEHELPDESK